

KEHITYSPOLIITTISEN TOIMIKUNNAN TÄYSISTUNTO TO 8.11.2012

Paikka: Pikkuparlamentti, suuren valiokunnan kokoushuone

Osallistujat:

Jäsenet: Pj. Jouko Jääskeläinen (kd), Teppo Eskelinen (vas), Karri Heikkilä (sdp), Gunvor Kronman (rkp, saapui 9.25), Liisa Laakso (Helsingin yliopisto), Rilli Lappalainen (Kehys, poistui xxx), Veli-Matti Lamppu (Suomen Yrittäjät), Jussi Ojala (Kirkon ulkomaanapu), Tom Packalén (ps, poistui 9.55), Aila Paloniemi (kesk, poistui 10.20), Pekka Ristelä (SAK), Janne Ronkainen (SASK), Timo Lappalainen (Kepa), Marikki Stochetti (UPI), Kalle Sysikaski (Rauhanliitto), Satu Vasamo-Koskinen (EK)

Asiantuntijat: Zabrina Holmström (OM), Tuuli Juurikkala (VM), Helinä Kokkarinen (SM), Riikka Laatu (UM), Merja Lahtinen (UM), Claus Lindroos (UM), Timo Olkkonen (UM), Helena Partanen (PM), Harri Pietarila (LVM), Anna Santala (MMM), Jussi Toppila (TEM)

Muut: Kerttu Tarjamo (IONK)

Sihteeristö: Miia Toikka, Katja Kandolin

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 09.05 ja toivotti EK:n uuden edustajan, Satu Vasamo-Koskisen tervetulleeksi.

2. Edellisten kokousten pöytäkirjojen hyväksyminen

Edellisen täysistunnon (6.9.) ja työvaliokunnan (4.10.) pöytäkirjat hyväksyttiin.

3. Hauraat valtiot –teemakeskustelu

Pääsihteeri kertoi, että hauraat valtiot aiheena on noussut esille toukokuun täysistunnossa ja että aihetta on tarkoitus käsitellä toimikaudella useaan otteeseen. Hauraat valtiot ja Suomen tuki niille on tunnustettu erityistarkastelua vaativaksi kohteeksi sekä hallitusohjelmassa että kehityspoliittisessa ohjelmassa. KPT:n keskustelun tarkoituksena on selvittää, mitä toimenpiteitä hauraiden valtioiden erityispiirteiden huomioonottaminen Suomen kehityspoliitikassa edellyttää, miten eri toimijoiden roolit sovitetaan yhteen haurassa tilanteissa ja tarvitseeko Suomi erillisen hauraiden valtioiden strategian.

Merja Lahtinen, neuvonantaja, UM/KEO: Hallituskauden aikana UM:n kehityspoliittisella osastolla huomio on kiinnittynyt yhä enenevässä määrin hauraisiin valtioihin ja kehitys ja turvallisuus -agendaan. Afganistanin apu on lisääntynyt, myös Somaliassa apua kasvatetaan hallitusti. Suomi korostaa hauraiden valtioiden näkökulmaa myös keskustelussa post 2015 -agendasta. Kehityspoliittinen ohjelma ohjaa ulkoministeriötä tässä työssä. Hauraiden valtioiden teemaan liittyen on viime vuosina tehty useita asiakirjoja: kriisinhallintastrategia, humanitaarisen avun linjaus, kehitys- ja turvallisuuspapereita, ym. Taustalla ovat laajat kansainväliset prosessit, mm. OECD/DACin piirissä syntynyt New Deal -aloite, jonka erityispiirre on se, että alkuun saattajana olleet hauraat valtiot itse (ns. G7+ ryhmä). New Dealin periaatteet ovat, että haurassa valtioissa niiden omien prioriteettien tulisi ohjata donoreiden toimia, ja oikeutta, turvallisuutta ja talouskasvua tulee edistää rinnakkaisina päämäärinä.

Kehityspoliittisella osastolla tehdyn tilastoanalyysin perusteella Suomen tuki hauraille valtioille oli v. 2011 noin 146 miljoonaa euroa, sisältää sekä kehitysapua että humanitaarista apua. Strategisesta näkökulmasta hauraat valtiot jakautuvat Suomen tuen kannalta kahteen ryhmään: Afganistanissa, Afrikan sarven maissa ja Palestiinalaisalueilla tarvitaan kokonaisvaltista näkökulmaa, sillä niissä hyödynnetään kaikkia ulkopoliittisia instrumentteja (diplomatiaa, sotilaallista ja siviilikriisinhallintaa, kehitysyhteistyötä,

humanitaarista apua). Toisen ryhmän muodostavat sellaiset hauraat valtiot, joita tuetaan pääasiassa vain kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun instrumenteilla (pääkumppanimaista Nepal, Etiopia, Kenia).

Helinä Kokkarinen, neuvotteleva virkamies, sisäasiainministeriö / va. johtaja, CMC Finland kriisinhallintakeskus: Omat kokemukset Kosovosta 1999 ja Kabulista 2009: kansainvälisen yhteisön edustajat ovat usein sokeita maan todelliselle tilanteelle. Kontekstin ymmärtäminen on tärkeää. Ero normaalin kehitysyhteistyön ja siviilikriisinhallinnan/hauraissa tilanteissa toimimisen välillä on hiuksenhieno. Hauraiden valtioiden tuessa oleellista on ajoitus: pitäisi pystyä toimimaan ennen kun tilanne puhkeaa kriisiksi.

CMC-kriisinhallintakeskuksen toiminnoista suurin osa on ODA-kelpoista. CMC toteuttaa IKI-hankkeita, jotka tukevat keskuksen koulutusta, rekrytointia, tutkimusta ja kehitystä, Esim. Afganistanissa järjestetään poliisi – syyttäjä -yhteistyökoulutusta ja Pohjois-Afrikassa jalkautettu 1325-päätöslauselmaa. Kaikki kokemus hankkeista pyritään hyödyntämään uusien asiantuntijoiden koulutuksessa. Toiminnan myötä keskuksen on kertynyt paljon osaamista liittyen kriisialueisiin ja kulttuurisensitiivisyyteen. Keskus on valtiollinen toimija ja tällä on oma merkityksensä hauraissa valtioissa, voidaan toimia mentorina. Keskuksen yhteistyö eri tahojen kanssa on tiivistä, se on verkostoitunut EU- ja YK-missioiden sekä eri järjestöjen kanssa ko. valtioissa. IKI-hankkeet sopivat hyvin yhteen KEPO:n alueellisten ja sisällöllisten painotusten kanssa: edistetään tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, ihmisoikeuksia ja oikeusvaltiota. CMC:llä on myös humanitaarinen ulottuvuus: myös kansainvälisen pelastustoiminnan kautta tuetaan hauraita valtioita.

Suomessa eri viranomaistahojen ja järjestöjen yhteistyötä voisi tiivistää erityisesti koulutuksia yhdistämällä. CMC tarjoaa jo nyt turvallisuuskoulutusta myös kehitysyhteistyön ammattilaisille sekä yrityksille, jotka toimivat kriisialueilla. Koulutuksissa käsitellään myös kulttuurikysymyksiä. CMC osallistuu Team Finlandin puitteissa järjestettävälle Pohjois-Afrikan missiolle. Yhteistyön parantamisessa oleellista on kokonaiskuvan hahmottaminen, tarvitaan tieto kaikista eri toimijoista.

Helena Partanen, puolustusasiainneuvos, puolustusministeriö: Suomella on monipuolinen historia sotilaallisessa kriisinhallinnassa. On saatu paljon oppia ja näkyvyyttä maailmalla. Siviilikriisinhallinta, ymmärrys kokonaisvaltaisesta kriisinhallinnasta ja viranomaisyhteistyö ovat korkealla tasolla Suomessa. Suomella on siis kaikki edellytykset saada asiat toimimaan hyvin ja näyttää suuntaa muille.

Kokonaisvaltaiseen kriisinhallinnan strategiaan kuuluvat sotilasyhteistyö, kriisinhallinta, siviilikriisinhallinta, kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu yhdessä. Strategian laatimisprosessi oli tärkeä ja hyvä, mutta toimivuus mitataan käytännössä. Konfliktien monimutkaistumisen myötä toimijoiden määrä on lisääntynyt. Eri toimijoiden roolit täydentävät toisiaan ja niiden panokset ajoittuvat erilailla: sotilaat ovat paikalla lyhyemmän ajan, kehitysyhteistyö on puolestaan pitkäaikaista. Kokonaisvaltaiseen kriisinhallintaan tarvitaan yhtenäistä tilannekuvaa ja ymmärrystä toistemme rooleista. Afganistanin ja Afrikan sarven kokemuksista olisi opittavaa. Kriisinhallintaosaaminen on kehittynyt pääasiassa konfliktien kautta, tilanteita pitäisi pystyä ennakoimaan paremmin. Kokonaisvaltaisuus pitäisi pystyä konkretisoimaan: mitä se käytännössä tarkoittaa. Myös vaikuttavuuden varmistamiseksi supistuvien resurssien maailmassa tarvitaan yhteistyötä ja harkintaa siitä, olisi satsattava voimakkaammin yhteen keinoon. Yhteistyömahdollisuudet tulisi identifioida suunnitteluvaiheessa.

Claus-Jerker Lindroos, lähetystöneuvos, UM poliittinen osasto: Hauraat valtiot ovat poliittisesti sensitiivinen aihe. Olisi parempi puhua hauraista tilanteista. Hauraus koskettaa 1,5 miljardia ihmistä ja 70-80 valtiota maailmassa ja on jatkuva olotila monessa maassa. Tilanteisiin vaikuttamisessa törmätään usein kansalliseen suvereniteettiin ja kansainvälisen yhteistyön rajoitteisiin. Tilanteissa nivoutuvat yhteen turvallisuus, poliittiset ratkaisut sekä kehityskysymykset: vaativat kokonaisvaltaista lähestymistapaa. Toiminta on kehittynyt viimeisen 50 vuoden aikana merkittävästi, YK:n rauhanrakentamiskomission perustaminen oli tärkeä askel. Nyt kansainvälisellä tasolla ollaan paremmin tietoisia kokonaisuuden asettamista vaatimuksista. Kansallinen omistajuus ja vastuu täytyy varmistaa rauhan ja valtioiden rakennuksessa, toiminnan on oltava kestävä. Jollakin toimijalla tulisi olla kokonaiskuva kustakin tilanteesta hallussa: usein

tämä rooli on YK:lla ja muut täydentävät. Rahoituksen ym. osalta on oltava selkeä järjestelmä. On myös oltava valmius auttaa ja toimia pitkäjänteisesti, koska prosessit vievät kauan.

Kansallisen hauraiden valtioiden strategian tulisi olla riittävän konkreettinen ja käytännönläheinen, tuoda yhteen kaikki relevantit toimijat. Siinä tulisi määritellä toiminnan kriteerit, voimavarat, vahvuudet jne. Tulisi huomioida myös hauraiden tilanteiden laajempi poliittinen merkitys ja se, miten hauraiden valtioiden tukeminen vaikuttaa poliittisiin tilanteisiin.

Keskustelussa nousi esille voimakkaasti tarve laatia erillinen hauraiden valtioiden strategia, joka on ihmisoikeusperustainen ja jossa kehityksen näkökulma tulee yhtä vahvasti esille kuin muutkin ulottuvuudet. Esimerkkejä vastaavista strategioista löytyy Iso-Britanniasta, Hollannista ja Tanskasta.

Strategian tulee olla konkreettinen ja pyrkiä eri toimijoiden välisen yhteistyön parantamiseen aikaisemman kokemuksen pohjalta. Suomalaisilla toimijoilla on vahva keskinäinen luottamus ja näyttöä toiminnasta vaikeissa tilanteissa, tätä pitäisi hyödyntää. Parempi koordinaatio valmisteluvaiheessa ja päällekkäisen työn vähentäminen on tärkeää. Suomi on pieni maa, jossa on hyvät mahdollisuudet toteuttaa tuloksekasta yhteistyötä. Strategian tulisi olla mahdollisimman suppea ja joustava.

Hauraiden valtioiden tuen tulee perustua G7+ -maiden esille nostamaan periaatteeseen, että tulee ottaa huomioon niiden oma kulttuuri ja historia sekä erilaiset oikeuskäsitykset. Rauhaa ja oikeusvaltiota ei voi tuoda ulkoapäin. Hauraiden valtioiden tukeminen ei voi olla myöskään vain vaaleihin keskittymistä tai yhteistyötä vain eliittien kanssa, vaan onnistuminen korreloi kansalaisyhteiskunnan tuen kanssa. Tuessa on otettava huomioon myös etniset vähemmistöt ja vammaiset. Rauhan rakentaminen edellyttää pitkäjänteisyyttä ja traumojen selvittämistä, koston mielialojen ja vastakkainasettelujen purkamista.

Kansalaisjärjestöt tulisi ottaa mukaan strategiaan vahvoina kumppaneina. Esim. KUAlla on toimisto useissa New Dealin esimerkkimaissa. Järjestöillä on kontakteja sekä kansainvälisellä että ruohonjuuritasolla.

New Deal tulisi nähdä mahdollisuutena, johon Suomen tulisi tarttua. Esimerkiksi Ruotsi on Liberiassa ottanut roolin hallituksen johtavana avunantajakumppanina. Suomi voisi jossakin ottaa samanlaisen roolin.

Tuotiin esiin myös se, että hauraiden valtioiden tuki eroaa perinteisestä kehitysyhteistyöstä: luottamuksellisuus ja yksilöiden merkitys korostuvat, mikä saattaa herättää ristiriitoja ja mustasukkaisuutta. Hauraiden valtioiden kanssa toimiminen edellyttää matalan profiilin työtä, jossa onnistuakseen pitää siirtyä takasijalle itse. Tämä on vaikeaa esim. järjestöille varainhankinnan kannalta. Työ on myös pitkäjänteistä ja sisältää suuria riskejä. Toimijoilla pitää olla ymmärrys riskien suuruudesta ja siitä, että sijoitus usein epäonnistuu. Työ edellyttää erityyppistä rahoitusta, jossa nämä ulottuvuudet on huomioitu. Ruotsi ja Norja ovat resurssoinnin puolesta hyviä esimerkkejä, mutta Suomi voi erottautua muista valitsemalla matalan profiilin linjan.

Todettiin, että hauraat valtiot ovat johdonmukaisuuskysymys, ja tematiikkaa liittyy kiinteästi myös post-2015 -keskusteluun, jossa rauha ja turvallisuus nostettu neljänneksi pilariksi kestävän kehityksen kolmen ulottuvuuden rinnalle.

On tärkeää huomioida, että hauraiden valtioiden käsite on poliittinen. Nykyään maailma jaotellaan yhä useammin hauraisiin ja oikeusvaltioihin, tämä korvaa vanhan Etelä-Pohjoinen -jaon. Käsitteisiin liittyy viholliskuvia, esim. terrorismin uhka. Valtion leimaaminen hauraaksi voi olla vahingollista eikä niitä tulisi niputtaa yhteen, sillä jokaisella maalla ja tilanteella on oma historiansa. Hauraissa valtioissa kehitysapu ja investoinnit heilahtelevat kaikkein eniten.

Pidettiin tärkeänä määritellä Suomessa, mitä valtioita tarkoitetaan, kun puhutaan hauraista valtioista ja strategiasta. Koska tilanteet vaihtelevat paljon, on vaikeaa laatia yleispätevää strategiaa, joka sopii useaan maahan.

Tuotiin esiin yritystoiminnan rooli kestävässä kehityksessä myös hauraissa valtioissa. TEMin alaisessa Kuopion osaamiskeskuksessa on käynnistetty yksityisen sektorin toimijoille koulutusta kriisinhallintaan

liittyen. Ilmatieteen laitoksella puolestaan on kokemusta Etelä- ja Pohjois-Sudanista siitä, miten pienelläkin panoksella, joka kohdistuu neutraaliin alaan, kuten sää ja ilmastomuutokseen sopeutuminen, voidaan rakentaa yhteistyötä.

Kysymykseen Suomen kehitysyhteistyön tulevaisuudesta Etelä-Sudanissa Timo Olkkonen (KEO) vastasi, että kasvua on suunnitteilla koordinoitusti muiden Pohjoismaiden kanssa ja EU:n yhteisohjelmoinnin puitteissa.

Puheenjohtaja totesi yhteenvetona, että hauraat tilanteet on tärkeä käsite, asiakokonaisuus korostuu tulevaisuudessa ja siihen tarvitaan strategioita. Strategian tulisi olla suppea, kohdennettu, pitkäjänteinen ja nöyrä. Siinä on huomioitava hauraiden tilanteiden erityispiirteet, rahoitus ja rajapinnat muihin asioihin. Vuoropuhelu asiasta jatkuu KPT:n piirissä.

4. 0,7-kannanotto

Pääsihteeri esitteli luonnoksen KPT:n kannanotoksi 0,7-tavoitteen puolesta ja päästökauppatulojen ohjaamiseksi kehitysyhteistyöhön ja ilmastotoimiin. Kannanotto on laadittu edellisessä täysistunnossa 6.9. päätetyn mukaisesti ja lähetetty aikaisemmin kommenteille sähköpostitse. Liitteinä on toimitettu tiedoksi myös UM/KEOn KPT:lle laatimat taustamuistiot EU:n päästöhuutokaupasta ja Suomen ilmastorahoituksesta.

KPT:n päästökauppatyöryhmän puheenjohtaja Aila Paloniemi kertoi, että työryhmässä on käyty läpi päästökauppatuloihin liittyviä asioita ja todettu, että ne ovat huonosti ennakoitava tapa täyttää 0,7-aukkoa. Kyseessä on todennäköisesti suhteellisen pieni rahamäärä. Siitä huolimatta pitäisi poliittisesti vaikuttaa, jotta saataisiin rahat kehitysyhteistyön käyttöön. Puolueiden puheenjohtajia ja valtiovarainministeriön johtoa on päätetty lobata, koska hallitusohjelmassa on sitouduttu 0,7-tavoitteeseen. Keskustelussa nostettiin esiin, että lobbauksen kärkenä tulee tuoda esille 0,7-tavoitetta eikä sitä pitäisi sitoa päästökauppatuloihin. Puheenjohtaja ehdotti, että tullaan kannanotto viedään ensin julkiuuteen ja sitten lähestytään puolueita ja ministeriötä.

Hyväksyttiin kannanotto ja sovittiin, että edetään esitetyllä strategialla.

5. OECD/DAC-vertaisarvio

Yksikönpäällikkö Timo Olkkonen (KEO) kävi läpi 6.11. julkistettua OECD/DACin vertaisarviota Suomen kehityspoliitikasta ja sen suosituksia. Kyseessä on kattava ja arvovaltainen arvio, joka tehdään kustakin DAC-jäsenmaasta 4-5 vuoden välein. Suomen arvio oli voittopuolisesti positiivinen, ja se sisältää 13 suositusta, joita Olkkonen kommentoi seuraavasti:

- Kehityspoliittiset tavoitteet (1.1): Vastauksena kritiikkiin KEPO:n yleisyydestä ja teemojen monilukuisuudesta Suomi korostaa joustavuutta ja pragmaattisuutta, jotta voidaan vastata maakohtaisiin tilanteisiin.
- Kehityspoliittinen johdonmukaisuus (2.1 ja 2.2): Ruokaturvapilotti on meneillään ja koko ajan etsitään toimintamalleja ja -muotoja. Kansallisen EU-koordinaatiomekanismin parempi hyödyntäminen on toinen tärkeä harjoitus. Johdonmukaisuuden seurantaan maatasolla ei ole kapasiteettia edustustoissa. UM on kiinnostunut jatkamaan keskustelua KPT:n kanssa johdonmukaisuudesta ja KPT:n roolista sen edistämisessä.
- ODA:n määrä ja allokointi (3.1-3.3): Arviossa kehoitetaan luomaan uskottava ja strateginen suunnitelma 0,7-tavoitteen saavuttamiselle vuoteen 2015 mennessä, ja tarkastellaan ODA:n keskittämistä LDC-maihin, pitkäaikaisiin kumppanimaihin ja prioriteettialueille. Kansalaisjärjestöyhteistyössä suositetaan lisättävän ohjelmajohdosta yhteistyötä ja synergioiden luomista. Maaohjelmajärjestöissä on tarkastelut synergioita järjestöjen kanssa, ja pyritään isompiin kokonaisuuksiin.
- Organisaatio ja hallinto (4.1-4.3): Koulutustoimintaa tulisi kehittää ja luoda ohjeistusta sekä työkaluja kehityspoliitikan toimeenpanon tehostamiseksi. Päätöksenteon desentralisointi:

tämänhetkinen lähestymistapa on ollut pragmaattinen ja yhteistyömallit ministeriön ja edustustojen välillä tapauskohtaisia, resursseista riippuen. UM on valmis harkitsemaan määräysvallan delegoinnin lisäämistä paikallistasolle. Henkilöstöpolitiikkaa koskevan suosituksen suhteen on jo edetty: erityisvirkamiesuran kehittämistä on hiljattain tehty mietintö ja selvitys, jota toimeenpannaan.

- Avun tuloksellisuus (5.1-5.2): Ennakoitavuuden lisäämiseksi taloussuunnittelussa on työkalut olemassa, mutta niitä ei ole hyödynnetty täysimääräisesti. Tätä pyritään kehittämään, työkaluna maastrategiat ja multipuolella järjestökohtaiset strategiat. Arviossa avun sitominen liitetään yksityissektorin tukemiseen. UM:n näkemys on, ettei näitä kahta pitäisi rinnastaa, sillä sidottua apua on myös mm. IKI-instrumentti. Avun sitomisprosentti on vaihdellut huomattavasti vuosittain, kyse ei ole systemaattisesta sidotun osuuden kasvusta. Arvio kehottaa tarkastelemaan yksityissektorin eri apuinstrumentteja, ja tätä tehdään parhaillaan, esim. korkotukiluottoja ollaan lopettelemassa.
- Humanitaarinen apu (6.1-6.3): Suositukseen on pitkälti jo vastattu uuden humanitaarisen avun linjauksen valmistumisen myötä. Maksatusten hitaus kiireellisessä avuntarpeessa on ongelma, mutta kyseessä ovat yksittäiset tapaukset, jotka liittyvät valtion keskitettyyn taloushallintoon. Näitä kohtia pyritään parantamaan.

Keskustelussa arvion suositusten todettiin olevan samansuuntaisia, joita KPT on aikaisempina toimikausina nostanut esiin. Korostettiin kehityspoliittiseen johdonmukaisuuteen liittyvää suositusta (suositus 2.1). KEPO:n ihmisoikeusperustaisuus ei näytä ulottuvan kehitysyhteistyön ulkopuolelle: esim. valmisteilla olevassa Latinalaisen Amerikan ja Karibian toimintaohjelmassa kehityspoliittiset tavoitteet eivät näy.

Samoin korostettiin henkilöstöpolitiikkasuositusta (4.3): kehityspoliittisesta osaamisesta ja sen jatkuvuudesta ministeriössä tulee huolehtia riittävin kannustimin. Todettiin, että hallinnon kapasiteetti ei ole viime vuosina pysynyt määrärahojen kasvun vauhdissa, johtuen erityisesti valtion tuottavuusohjelman asettamista rajoitteista. Lähetystöjen kapasiteetin parantamisessa nähtiin potentiaalia pohjoismaisen yhteistyön lisäämisessä.

Kansalaisjärjestöjen tuen fokusointisuositus nähtiin hyvin huolestuttavana pienten järjestöjen kannalta. Pohdittiin laajemminkin, miten fokusointi ja priorisointi yhdistetään tarpeelliseen joustavuuteen. Tuloksellisuuden ja tehokkuuden vaatimusten sovittaminen yhteen ihmisoikeusperustaisuuden, voimaannuttamisen ja solidaarisuuden periaatteiden kanssa nähtiin vaikeana. Todettiin toisaalta, että avun sirpaloitumista tulee välttää ja löytää asiassa tasapaino. Kiitettiin sitä, että Suomen multituesta 66 % on rahoitusta perustoimintaan (ns. core funding).

6. KPT:n työohjelma 2013-15 ja vuoden 2013 kalenteri

Pääsihteeri esitteli luonnoksen työohjelmaksi vuosille 2013-2015 ja vuoden 2013 kalenteriksi.

Ehdotettiin, että vuodelle 2013 suunnitellulla Tanskan matkalla perehdyttäisiin myös yksityisen sektorin instrumentteihin. Työohjelmassa ehdotettiin mainittavaksi taloudellisten ulkosuhteiden toimintaohjelma, jolle on nimitetty sihteeristö valtioneuvoston kansliaan.

Ehdotetut lisäykset hyväksyttiin. Sihteeristö viimeistelee työohjelman ja vuoden 2013 kalenterin hyväksyttäväksi joulukuun täysistuntoon.

7. Tiedoksi

EK:n edustaja toimikunnassa on vaihtunut: uusi edustaja on Satu Vasamo-Koskinen.

KPT:n edustajat Nepalilain maaneuvotteluissa 16.-17.1.2013: Jouko Jääskeläinen ja Kalle Sysikaski. Hyväksyttiin.

Seuraava täysistunto ja joulupuuro on torstaina 13.12. klo 8.00-10.30 Eduskuntatalon ravintolan kabinetissa.

8. Muut asiat

Jussi Toppila kertoi, että TEM on järjestämässä alkuvuodesta 2013 seminaaria liittyen yksityisen sektorin rooliin kehityksessä. Seminaariin on tulossa vieraaksi EU-asiantuntija. Seminaarikutsu toimitetaan toimikunnan jäsenille myöhemmin.

Kokous päätettiin klo 11